

hoitudnud mehed, peab ta aina pidupõlve, ümbriseses end joomarite kariaga. Need täidavadki ta õu ja aina hõiskavad kiitust heldele võrsile. Ka pillimeeste paar, gudõsniki, on siin ja laulavad pilkelaulu tüdrukute peale, kelle võrs lasknud kinni võtta ja oma juure lossi tassida.

Tuleb võrs Vladimir mõne lauseltsilise saatel lossist välja, võrsket õhku hingama. Siin kuuleme ta salajaist ihaldusist: asuda Putiivilis võrsi troonile ja siis elada laialt — süta-juuna ise ja söötajoota sõpru, mis sest riigikassast hoida; ja tüdrukuid laseks ta omale tassida lossi, kes talle laulaksid ja võrsi kidaksid, kuna kaunimaga nende hulgast ööd läbi ta lõöks lulli.

Siin Borodin jälle näitab oma meisterlikkust purjus võrsi, — kuigi purjus ikkagi võrsi, — hoogsat uima või uimast hoogu helidesse seades. Kui võrsile tuleatakse meele, mis arwab selle üle ta öde, tegelikult valitsev võrsinna, siis selle ta töötab tihelt saata kloostrit. Rahvale aga käsutab välja vaadi head viina. Seal tormavad aga sisse tüdrukud võrsi paluma, et ta nende kinnipüütud kaaslanna vabaks laheks. Siin jälle kuuleme tühemata iseloomustavat rahvalikku kaebelaulu. Võrs kiitab naised minema ja läheb tagasi lossi.

Viinavaat veeretatakse välja ning võrsi meestel, joomavendadel läheb lahti trall, millele annab ta õige jume võrsi auks ja kiiduks pillimeeste poolt improviseeritud laul. Neid kahte rahvatüpi on Borodin käsitanud erilise armastuse ja vaimukusega, arendades nende laulu tihthepeale nende primitiivsete, kolmekeeliste pillide kaasmängust ja sulgedes sesse laulu vene rahvaleelo iseloomulikumat ja värvikamat kätend ja võtend.

I. vaatus, 2. pilt. Jaroslavna teremis. Võrsinna istub üksinda: ärevus ja muremõtted tahavad võimust võtta — ju ammu pole Igorilt enam teateid. Borodin on siin igatsevale ja armastavale naise südamele leidnud nii palju hingest tule, vaid ja hinge haaravaid helisid. Tuleb amm, see vene elus, luules ja laulus nii suurt rolli mängiv „mjanja“, ja teatab tütarlaste tulekust, kes paluvad võrsinnalt õigust. Nad võetakse vastu. Need on need samad tüdrukud eelmisest pildist, kes nüüd võrsinnale kannavad ette oma kaebuse. Kui Jaroslavna nõudmisel nad viimaks usaldavad teatada, et see on võrsinna enda vend, kes neid kimbutab — väga karakterlik kirikõne 5/4 takis — seal tuleb võrs Vladimir äkki ise ja käkitab tüdrukute peale. Teda peatab Jaroslavna. Teeb vennale etteheiteid, hoiatusi. Kuid see ähvardab vastu: ta võivat saada ise Putiivilis võrsiks, kui tahab. Ometi Jaroslavna ähvardused panevad ta pisut mõtlema ning ta tarvitab õe solvamiseks teist taktikat: kas siis öde, kes veel noor ja kelle mees nii kaua eemal, kas siis öde ise alati olnud Igorile truud? Ta seda ei

uskuvat. Jaroslavna kihutab venna täis nõrtimeust välja. Kogu stsseen on meisterlik näide kujukast karakteri kirjeldusest.

Süngena tulevad nüüd sisse bojaarid-nõunikud. Teatavad, et Igor löödud, haavatud ja vangi langenud ning et Putiivi peale suure väega on tulemas polovetsi khaan Gzak. Jaroslavna minestab. Ütlema sugestiivse meeleolu ja tõusuga on siin Borodin arendanud stseni. Kui Jaroslavna toibub, bojaarid katsuvad teda lohutada. Seal kajavad häirekellad, tulekahjud kumavad, naised hakkavad linna tänavail aietades hädaldama — vaenlane on linna — Jaroslavna ahastus tõuseb tipuni, rahulikud bojaaridki kihutatakse ärevusse, pilt ja ühes sellega vaatus lõpetatakse määratu mõjuva dramaatilise tõusuga geniaalselt käsitatud muusikalise vahendite varal.

II. vaatus. Polovetsi leeris. Suurimana kontrastina eelmise vaatuse lõpule see algab luuliseimas, õrimeimas meeleolus. Stepi päevane kuumus on taganenud algava öö kosutava jaheduse eest. Končakovna ja ta kaaslannad puhkavad päeva piina. Nobe tants toob elu. Končakovna ootab oma armastatut.

Vahtkond teeb ringkäigu. Naised taanduvad telkidesse. Nüüd tuleb noor Vladimir Igorevič, Igori poeg esimesest abielust, kes ühes isaga langenud vangi. Ka tema igatseb oma armastatut, avaldades seda võluvas kavatimis, ühtlasi tundeentsas ja iseloomulikult-venelises. Ta igatsused täituvadki Končakovna tulekuga. Armastajad ühendab kirglik duett, milles tulkab ihaldav noor veri. Ometi nad peavad peitma ilma eest oma tundeid: isa ei lubaks kihlusest-laulatusest kõneldagi, senni kui nad vangis, teatab Vladimir. Tuleja sammud, Igori omad, peletavadki armastajatepari teise teisele poole.

Igor on täis tuska oma häbiväärse saatuse pärast. Ta mõtleb kodu ja oma rahva peale, kes süüdistab teda maleva asjatumas ohverdatuses; ta mõtleb naise peale, kes teda hirmuga igatseb, — ainult see teda mõistaks. See ongi tolle suure aaria kokkuvõtlik sisu, mis saanud sedavõrd populaarseks oma mõjuvika muusika läbi, et sellest siinkohal ei tarvitse kõnelda pikemalt.

Nüüd ligineb Igorile Ovlur, vahil seisev ristitud polovetsi sõdur. Ta pakub Igorile oma kaasabi põgenemiseks. Kuid Igor ei tea, kas võib teda usaldada, ning põhjendusega, et ta kui võrs ei või murda sõna ja pageada salaja, keeldub nõustumast. Kuid see mõte on temas juuri võtnud. Lühike sisseen, aga autori poolt väga plastiliselt joonistatud nü oma arengult kui mõlema tegelase iseloomustusest.

Hakkab liginema hommik. Khaan Končak, selle leeri ülem, on varatõusja. Ta ilmub ja pärib Igori terveise järgi. See on looduslaps läbi ja läbi ning Borodini poolt kaasakiskuva värvikusega kujutatud. Ta elab puht-tüüsilist elu, ta ei